

ענינא דיומא

טוֹעֲמִיָה

שבת תשובה

תָּמִיד יְכוּלִים לַיְלֵךְ בְּדַרְכֵי יִתְבַרֵךְ

התורה קרא את יהושע בסימן וא"ו אמר בשבת תשובה שאחר ראש השנה הראשון לשיבתו פה ולהתקרבותי אליו (חיי מוהר"ן ג)... וזה בחינת עצם נוראות נשגבות קדשת שבת, כי מבאר שם שתשובה היא בחינת שבת בחינת ושבתי וכו', ומכל זה מובן עצם נוראות אהבת השם יתברך עלינו שברחמיו נתן לנו מתנה טובה הזאת שהיתה בבית גנזיו ושבתי שמה וכו' כמו שאמרו רז"ל, וצריכין להשתדל לקבל מתנה טובה הזאת באהבה ובשמחה עצומה, כי על ידי זה זוכין לתשובה איה שהוא, עד שגם הוא יזכה ליום שכלו שבת וכו'.
כי רב העולם קשה עליהם התשובה, מחמת התגברות היצר הרע בכל פעם מחדש, כי זה ידוע כי הכל חפצים לראה את שמך, ואפלו פושעי ישראל מלאים חרטה גדולה, והרבה מתעוררים כמה פעמים לשוב לה' יתברך, אך בתוך כך נופלים בדעתם מגדל התגברות הבעל דבר שמתגרה בהם בכל פעם כנ"ל, כמו שאמרו רז"ל בכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו וכו' ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו' ועקר העזר והישועה הוא על ידי כח קדשת שבת שצריכין להמשיך על עצמו בכל יום כמו שכתוב, זכור את יום השבת לקדשו, זכרהו מאחד בשבת, ועקר קדשת שבת אי אפשר להמשיך על עצמו כי אם בכח הצדיקי אמת, שהם בחינת שבת וכו'.

וזה בחינת מה שכתוב בהפטרות שבת תשובה אני כפרוש רענן ממני פריה נמצא, עין בפרוש רש"י שם שפרושו שה' יתברך מוכן תמיד להטיב לישראל וכו', אבל הוא ידע יצרנו שזעירין אינון שיעמדו בנסיון וצרוף של זה העולם, על כן הקדים את התשובה לעולם, שהוא בחינת קדשת שבת שמודיע לנו הצדיק בחינת משה ששמו גם כן קדם לעולם, אשר בשביל זה לא שמע לקטרוג המלאכים שאמרו, מה אנוש פי תזכרנו, פי עתיד למחטא קמך ולארגזא קמך, כי אמר ה' יתברך, וכי לחנם נקראתי רחום וחנון וכו', הינו פי כבר הקדמתי תשובה שבראתי בחינת שבת וידוע אני שיהיו צדיקים כאלה שידעו להודיע גדל רבוי רחמנותי עד אין קץ, שזה בחינת לה' והודיעם כנ"ל שידיעם את השבת שמשם כל דרכי התשובה וכו'. וזה פי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וכו'. כי דרכי ה' שהם דרכי התשובה הם בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול וכו', שהוא להתחזק בכל עת בכח הצדיק בחינת שבת וכו' כנ"ל. ועל כן הנכללין בהצדיק שכלם נקראים צדיקים על שמו, הם הולכים עם דרכי ה' עם שני הדרכים הנ"ל, כי בין בעליה בין בירידה אפלו בכל מיני ירידות שבעולם, הם הולכים בדרכיו, כי יודעים על ידי הצדיק שיש בחינת קדשת שבת שעל ידי זה אין שום יאוש בעולם כלל ותמיד יכולים לילך בדרכיו יתברך.

ליקוטי הלכות שבת ז'

עלינו לשבח להודות ולהלל על ישועת ה' אשר הבליים
 נפלו לנו להיות בר"ה אצל רבינו הק' – אשרינו שוכינו!

פרשת השבוע

טוֹעֲמִיָה

שירת האזינו

שִׁיזְכוּר מֵעֲלָתוֹ וַיַּחְזֹר לְאֶרֶצְשׁוֹ

וְזֶה בְּחִינַת שִׁירַת הָאָזִינוּ, כִּי עָקַר שִׁירַת הָאָזִינוּ אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּשִׁבְלֵי זֶה הַטּוֹב הַכְּבוֹשׁ בֵּין הָאֲמוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא. וְהַזְכִּירוּ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא שֵׁם, שְׁיִשׁוּב לְמַעַלְתּוֹ וְשִׁרְשׁוֹ, כִּי מֹשֶׁה צָפָה עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁאֵז וַיְהִי נִכְבָּשׁ וְנִסְתָּר הַטּוֹב בְּהַסְּטָרָה וְהַעֲלָמָה יִתְרָה מְאֹד כְּמוֹ עַבְשִׁיו בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב שֵׁם וְאֲנָכִי אֶסְתֵּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא וְכוּ'. וְאֵז בָּא הַטּוֹב בְּהַעֲלָמָה וְהַסְּטָרָה יִתְרָה מְאֹד מְאֹד בְּבְחִינַת הַסְּטָרָה שְׁבִתוֹךְ הַסְּטָרָה עַד שֶׁנִּדְמָה כְּמַעַט חֵם וְשָׁלוֹם, כְּאֵלוֹ אֶפֶס תִּקְוָה חֵם וְשָׁלוֹם לְעוֹרֵר הַטּוֹב הַזֶּה. אָבֵל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ צָפָה עַל כָּל זֶה וְאָמַר הַשִּׁירָה הַזֹּאת, כִּדִּי שֶׁעַל יְדֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת יִתְעוֹרֵר הַטּוֹב מִמָּקוֹם שֶׁהוּא שֵׁם אֶפְלוֹ בְּסוּף הַדּוֹרוֹת הַלְלוֹ, כִּדִּי שִׁיזְכוּר מֵעֲלָתוֹ וַיִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וַיַּחְזֹר לְאֶרֶצְשׁוֹ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב שֵׁם וְעֲנִתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר שֵׁם בְּשִׁירַת הָאָזִינוּ: יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמַן וְכוּ', הֵינּוּ בְּחִינַת הַטּוֹב שֶׁהוּא חֵלֶק נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתַהוֹ וְכוּ', דִּתְיִנוּ שֶׁהוּא כְּבוֹשׁ בְּמִדְבָּר וּבְתַהוֹ בֵּין הָעֵפֹ"ם וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא. וְזֶהוּ יְסוּבְבָנְהוּ יְבוֹנְנָהוּ וְכוּ', שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא מְסַפְּכַת אוֹתוֹ וּבּוֹנָה עָלָיו וּמְקִיפָ אוֹתוֹ בְּכַפָּה מְחַצּוֹת שֶׁל בְּרִזָּל, אָבֵל ה' יִתְבָּרֵךְ חוֹשֵׁב מְחַשְׁבוֹת לְכָל יְדַח מִמֶּנּוּ נִדָּח וְעוֹשֶׂה תְּחִבּוּלוֹת לְעוֹרֵר אֶת הַטּוֹב הַהוּא כְּנ"ל. וְזֶהוּ יִצְרָנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ וְכוּ', דִּתְיִנוּ שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו נוֹצֵר וְשׁוֹמֵר אֶת הַטּוֹב הַהוּא וְכוּ', וְעוֹשֶׂה תְּחִבּוּלוֹת לְעוֹרְרוֹ וְלְהַזְכִּירוֹ שְׁיִשׁוּב לְאֶרֶצְשׁוֹ.

ליקוטי הלכות חלב ודבש ג' ב

עמוד זה נתרם לעורך את אנ"ש להודות ולהלל על ר"ה העעל"ט לכל הפחות כפי שביקשנו ואף יותר מזה

ענינא דיומא

טוֹעֲמִיָה

יום הכיפורים

לְהַרְבוֹת סִיגוּרִיא וְלִמּוּד זְכוֹת

מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הָיָה אוֹמֵר "דַּעַם רַעֲבִינְס זַאךְ אִיז ראש השנה און מיין זאך אִיז יוֹם כְּפוּר" (הַעֲנִין שֶׁל רַבְּנוּ הוּא ראש השנה וְהַעֲנִין שֶׁלִּי הוּא יוֹם כְּפוּר). וְאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּזָה שְׁכַל גְּמַר הַתְּקוּנִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הוּא דִּיקָא עַל יְדֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, כִּי בְּלַעֲדוֹ אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אוֹר רַבְּנוּ ז"ל וְתְקוּנָיו וְעֲצוּתָיו וְכוּ' כַּאֲשֶׁר הָעֵיד עָלָיו רַבְּנוּ ז"ל: וְעַן נִישְׁט עַד וְוַאלֵט פֿון מִיר נִישְׁט גְּעֵבְלִיבֵן אֶפִּילוּ אַ בְּלַעֲטִיל שְׁמוֹת (כַּמוּבָא בְּחַי מוֹהֲרַ"ן) וְכָל עֲנִין הַהִתְקַבְּצוֹת עַל ראש השנה לְדוּרֵי דוֹרוֹת בְּאוּמָן אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוֹת רַבְּנוּ ז"ל הָיָה בְּהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ וּבְמַסִּירוֹת נַפְשׁוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת כַּמוּבָא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְעַל כֵּן אָמַר מִיין זַאךְ אִיז יוֹם כְּפוּר (הַעֲנִין שֶׁלִּי הוּא יוֹם כְּפוּר) שֶׁהוּא גְּמַר הַחִיתוּם שֶׁל תְּקוּנֵי ראש השנה, וְהוּא יוֹם סְלִיחָה, וְלִכְן חָזַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְפָנֵי הַסְּתַלְקוֹתוֹ כַּמָּה פְּעָמִים "חֲנוּן הַמְּרַבֶּה לְסִלּוּחַ" שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא "נְתָן" (וְעַן בְּכוּכְבֵי אוֹר חֶלֶק חֲכָמָה וּבִינָה) שֶׁעֲנִינּוּ הוּא יוֹם כְּפוּר לְהַרְבוֹת סְלִיחָה וְסִיגוּרִיא וְלִמּוּד זְכוֹת וּמְלִיץ טוֹב וְהַתְּחַזְּקוֹת וּמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ אֶפִּילוּ לְהַגְרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים כַּמָּאֲמָרוֹ ז"ל.

פַּעַם הַפְּצִיר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְפָנֵי יוֹם כְּפוּר אֶת הַנְּגִיד רַבִּי אַבְאֵלִי מְטִישְׁעֵרִין לְבוֹא לְשִׁהוֹת אֶצְלוֹ בְּיוֹם כְּפוּר הַקְּדוּשׁ וְלֶאֱכֹל אֶצְלוֹ סְעוּדָה הַמְּפַסְקָת, כִּי יְדוּעַ שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בְּשַׁעַת סְעוּדָה הַמְּפַסְקָת הָיָה נוֹהֵג לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי הַמְּסַבִּים בְּשִׁלְחָנוּ דְבוּרִים נוֹרָאִים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת אִשׁ מְאִימַת יוֹם הַדִּין הַקְּדוּשׁ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת וּבְמוֹרָא גְּדוֹל, וּבִיּוֹדְעוֹ שֶׁהַמְּאָכֵל אֶצְל הַנְּגִידִים הוּא עֲשִׂיר מְאֹד, וּבִכֵּן אָמַר לוֹ בְּזָה הַלְּשׁוֹן: אִי בֵּיִיא דִּיר וְעֵסְטוּ הָאֵבֶן גְּרוּיֶסַע פִּישׁ, אִין בֵּיִיא מִיר וְעֵסְטוּ הָאֵבֶן קְלִינְע פִּישׁ, נִישְׁט גְּעַפְעֵרְלִיךְ - מְאָכְט נִישְׁט אוֹיס, אַבִּיא זְאֵלְסֵט זַיִן בֵּיִיא מִיר יוֹם הַקְּדוּשׁ (אִי אֶצְלָךְ יִהְיֶה לְךָ דְּגִים גְּדוֹלִים וְאֶצְלִי דְּגִים קְטַנִּים, לֹא נוֹרָא, הָעֵקֶר שְׁתִּהְיֶה אֶצְלִי בְּיוֹם הַקְּדוּשׁ). וְאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ רְמַז שְׁתַּפְּס דִּיקָא אֶכִּילַת דְּגִים כִּי הוּא מְצוּוֹת הַיּוֹם בְּעָרְב יוֹם כְּפוּר כִּידוּעַ הַמְּעַשֶׂה מִהַחֲיִיט הַמוּבָא בְּטוֹר.

אוצר נחמני מהרה"ח ר' נחמן בורשטיין ז"ל

ענינא דיומא

טוֹעֲמִיָה

יום הכיפורים

מִתְחִילִין כָּל נְדָרֵי לְהַעֲלוֹת אֶת כָּלם אֶל הַקֹּדֶשׁ

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁצָרִיכִין לְזַכּוֹת לְתַשׁוּבָה וְלִמְחִילַת עֲוֹנוֹת מִתְחִילִין כָּל נְדָרֵי מַעֲנִין נְדָרִים וְהַתְּרָתָן כִּי מִשָּׁם שָׂרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה כַּנ"ל. וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיקֵי אָמַת הַכְּלוּלִים בְּבַחֲנֵינַת מִשָּׁה. וְעַל כֵּן אוֹמְרִים אָז קֹדֶם כָּל נְדָרֵי בִישׁוּבָה שֶׁל מַעֲלָה וּבִישׁוּבָה שֶׁל מִטָּה אָנוּ מִתְּרִין לְהַתְּפַלֵּל עִם הָעֲבָרִינִים. כִּי צָרִיכִין לְהַעֲלוֹת כָּל הָעֲבָרִינִים אֶל הַקֹּדֶשׁ וְלִהְיוֹת בְּתַשׁוּבָה, עַל כֵּן מְקַשְׂרִין עֲצָמָן לְהִישׁוּבָה שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מִטָּה שֶׁהֵם כָּלֵל הַצְּדִיקִים שְׂבַחֲיִים חַיּוֹתָם וְכֹל הַצְּדִיקִים שׁוֹכְנֵי עֲפָר שֶׁהֵם בְּחֵינַת יִשׁוּבָה שֶׁל מַעֲלָה. וּבְכַחֵם אָנוּ מְתַפְּלִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וְאוֹמְרִים כָּל נְדָרֵי וְכוּ' וּמַגְבִּיהִין כָּל הָעֲבָרִינִים לְהַחְזִירָם בְּתַשׁוּבָה וְכוּ"ל.

ליקוטי הלכות ברכת השחר ה' צד

וּמַחְמַת שְׁדָרְךָ הַיֵּצֵר הָרַע לְהַתְּלַבֵּשׁ תַּחֲלָה בְּמַצּוֹת, וְזֶה נִרְאֶה בְּחֹשׁ בְּיוֹתֵר בְּעַנְיַן הַנְּדָרִים, שֶׁמִּתְּחִלָּה מְסִיתוֹ לְנִדָּר וְלֵאסֹר עַל עֲצָמוֹ בְּדָבָר הַמְּתָר לוֹ, וְאַחַר כֵּן מְסִיתוֹ לְעֵבוֹר עַל הַנְּדָר וְשֵׁלֵא לְקַיֵּם דְּבָרָיו, נִמְצָא שֶׁעַקֵּר עֲבָרָה זֹאת שֶׁעָבַר עַל נְדָרוֹ, בָּא לְיָדוֹ עַל יְדֵי שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ הַיֵּצֵר הָרַע אֶצְלוֹ בְּמַצּוֹת, וְאַחַר כֵּן בָּא עַל יְדֵי זֶה לְיַדֵּי עֲבָרָה וְעוֹוֹן, וְזֶה בְּחֵינַת טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדָּר מִשְׁתַּדּוֹר וְלֹא תִשְׁלֵם, וְעַל כֵּן בְּתַחֲלַת יוֹם כַּפּוּר שְׁצָרִיכִין לָשׁוּב וּלְתַקֵּן כָּל מַה שֶׁפָּגַם בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה, עַל יְדֵי פְתוּיֵי הַיֵּצֵר, כְּמוֹ שְׁאוֹמְרִים אָז וְדוּיִים הִרְבָּה, אֲבָל הַהַתְּחַלָּה הוּא מִהַתְּרַת נְדָרִים, שְׁזֶה בְּחֵינַת מַה שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ הַיֵּצֵר הָרַע בְּמַצּוֹת כַּנ"ל.

נחת השלחן אורח חיים תרי"ט

ענינא דיומא

טוענייה

יום המיפורים

כָּל יִשְׂרָאֵל רוֹעֵשִׁים וּמְרַעֲשִׁים מֵאֵימַת יוֹם אֵיִם וְנוֹרָא כְּזֶה

וְזִמְנוּ תְּפִלַּת שְׁחָרִית שֶׁל עֶרֶב יוֹם כְּפוּר הַגִּיעַ וְעַתָּה בְּנֵי מִזְּהָ תָּבִין עֵצֶם
אֲהַבְתִּי וּתְשׁוּקָתִי אֲלֵיכֶם לְהִיטִיב עִמָּכֶם לְהוֹדִיעְכֶם קִשְׁט אִמְרֵי אֱמֶת אֲשֶׁר
לְקַחְתִּי לִי זִמְנוּ בְּשִׁבְלֵיכֶם, בָּעֵת רַעַשׁ כְּזֹאת, בֵּין הַמִּתְקַת הַדִּינִים
עַל יְדֵי הַכְּפָרוֹת וּבֵין תְּפִלַּת שְׁחָרִית בְּזְרִיזוֹת בְּיוֹם נַחְפוּז כְּזֶה
אֲשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל רוֹעֵשִׁים וּמְרַעֲשִׁים מֵאֵימַת יוֹם אֵיִם וְנוֹרָא כְּזֶה
יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה. וְהִנְנִי כּוֹתֵב בְּדַמְעָה בְּזִכְרֵי עֵצֶם כְּאַבְכֶם וּכְאַבֵּי הַגְּדוֹל
יוֹתֵר מִכֶּם אֲלֵפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים אֲשֶׁר אָנִי צָרִיךְ לְשִׁמְעַ וּלְהַאֲזִין כָּל
מְרִירוֹת צַעֲקוֹתְכֶם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. בְּכַמְּהָ אִפְגָּנִים וְעִנְיָנִים הָעוֹלָה עַד
גְּבַהֵי שָׁמַיִם. וְעַם כָּל זֶה אָנִי שָׂשׁ וְשִׂמְחָה בְּחֶסְדּוֹ אֲשֶׁר גָּבַר עָלֵינוּ כָּל כָּף
כָּל כָּף כָּל כָּף. מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת ה'. וְתַהֲלָה לְאֵל אָנוּ רוֹאִים חֲסָדֵי ה'
וְנִפְלְאוֹתָיו בְּכָל עֵת בְּתוֹךְ מְעוֹף מְצוּקוֹתֵינוּ, כִּי מִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה:

עלים לתרופה ערב יו"כ תקצ"ט

וְאָמַר שְׁבַכְל עַת הַקְּבוּץ שֶׁהוּא צָרִיךְ לֹאמַר תּוֹרָה לְפָנָי אֲנִשְׁיוּ, אָזִי מִמֶּשׁ
הָרַעַשׁ וְהַפְּחַד שֵׁישׁ עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל בְּעֶרֶב יוֹם כְּפוּר לְעַת עֶרֶב
בָּעֵת שֶׁהוֹלְכִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת, מִמֶּשׁ פְּחַד וְרַעַשׁ זֶה נוֹפֵל עָלָיו בְּאוֹתוֹ
הַשְּׁבֵת אוֹ יוֹם טוֹב שֶׁהוּא צָרִיךְ לֹאמַר תּוֹרָה בְּרַבִּים:

חיי מוהר"ן קכב

(וְעַיִן לְקוּטֵי מוהר"ן תַּנְיָנָא מִזִּי הַמִּתְחִיל: סְפָנָה גְּדוֹלָה לֹאמַר תּוֹרָה, וְצָרִיךְ לָזֶה יְגִיעָה גְּדוֹלָה
וְאִמְנוֹת יִתְרָה, שֵׁיזְכַּל לְשִׁקֵּל בְּפֶלֶס דְּבָרָיו, בְּאִפְנוּ שְׁלֵא יִשְׁמַע כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מִהַשּׁוֹמְעִין כִּי אִם מִה שֶׁצָּרִיךְ לוֹ וְכוּ', וּמְסִים שֵׁם כְּזֶה הַלְשׁוֹן: וְהַצְדִּיק הָאֱמֶת יֵשׁ לוֹ
אִימָה גְּדוֹלָה בְּשִׁאוֹמֵר תּוֹרָה, יוֹתֵר מֵאֵימַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים)

ענינא דיומא

טוענייה

יום הכיפורים

וְעַמְךָ בַּיּוֹם זֶה נִאָּגְדִים

יום הכיפורים כָּלֹל מִכָּל יְמֵי הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁפָּתַח רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה (בַּתּוֹרָה קַעֲט), וְהוּא כּוֹלֵל וּמְחַבֵּר כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה שְׂכוּלֵל כָּל שְׁנוּיֵי הַזְּמַן וּמְחַבֵּר אוֹתָם וְכוֹלְלָם יַחַד בְּאַחַד בְּמָקוֹם הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ שְׂכוּלֵל כָּל שְׁנוּיֵי הַמְּקוֹמוֹת בְּיַחַד.

וְכַל זֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא הַמְּבַחֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּדַּתוֹ שְׁלוֹם וְאַחֲדוּת, בְּחִינַת אֶהְרֹן שֶׁתִּיהָ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָרִאשׁוֹן שֶׁתִּיהָ אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. וְכְמוֹ שֶׁפָּתַח בְּפִתְחָהּ הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתוֹ שְׁלוֹם וְהִתְתָּה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם וְכוּ'. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים, נְכַלְלִין בּוֹ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְשְׁלוֹם.

כִּי בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים כָּל יִשְׂרָאֵל מֵרִצִּין וּמִפְּיִסִּין זֶה אֶת זֶה, וְהֵם כֻּלָּם בְּאַהֲבָה וְאַחֲדוּת אַחַד, וְאִזּוֹ נְכַלְלִין כָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁפְּאַדָּם וְזְמַן וּמְקוֹם נְכַלְלִים יַחַד, עַל יְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שְׂכוּלֵל כָּל בְּנֵי אָדָם, כִּי הוּא כָּלֹל מִכָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּכְנָס בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁהוּא יוֹם שְׂכּוּלֹל מִכָּל הַיָּמִים, לְפָנָיו וְלִפְנֵים לְמָקוֹם הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ, שֶׁהוּא מְקוֹם שְׂכּוּלֹל מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְאִזּוֹ נְכַלְלִים כָּל הַשְּׁנוּיִים יַחַד בְּרִצּוֹן אַחַד.

וְהַכֹּל עַל יְדֵי הַתַּעֲנִית הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר בְּעֵצָם הַיּוֹם תִּזְהָ וְכוּ', לְאַכְלָלָא בְּלֹא גּוּפָא וְנִפְשָׁא וְכוּ'. וַיְהִי רְעוּתָא דִּילְהוֹן בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ' כְּמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר.

ליקוטי הלכות ברכות הראיה ד' ו

יום הכיפורים

טוֹעֲמִיָה

ענינא דיומא

הַדָּגִים שֶׁבַּמַּיִם רוֹעֲדִים

פַּעַם אַחַת סִפְרוּ לְפָנַי מוֹהֲרַנְ"ת מֵהָרַב מִבְּרֵדִיטְשׁוֹב שְׁאָמַר:
אִז עָם קִימְעַן דִּי הֵיילִיגֶע טֶעג פּוֹן יָמִים נוֹרָאִים שְׁטֶעכְט
אִיהֶם דִּי פֿלייִצעס פֿאר אַיִמָה וּפֿחד פּוֹן יוֹם הַדִּין
(בְּשִׁמְגִיעִים הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים דִּהֵינּוּ הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים דּוֹקֵר לוֹ הַגֵּב
מִחַמַּת אַיִמָה וּפֿחד מִיוֹם הַדִּין). וְאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת עַל זֶה: וּוִיֵּא אַזוֹי
דִּארְף שׁוִין שְׁטֶעכִין אִז מֶעַן פִּילֵט גֶּאָרְנִישְׁט אִז עָם
שְׁטֶעכְט (בְּמָה כָּבֵד צָרִיךְ לְדַקֵּר מְזֵה שְׁאַיִן מְרַגְּשִׁים כָּלֵל שְׁדוֹקֵר).

וְעוֹד אָמַר הָרַב מִבְּרֵדִיטְשׁוֹב בְּזֵה הַלְשׁוֹן: אִז עָם קִימְט עֶרֶב
יוֹם כְּפוֹר פֿאַרְנֵאכְט (כָּל נִדְרֵי) טוֹהֶען אַפִּילוֹ דִּי פִישׁ אִין
וואַסער צִיטְעֶרן פֿאר דִּי אַיִמָה פּוֹן יוֹם הַדִּין (בְּשִׁמְגִיעַ עֶרֶב
יוֹם הַכְּפוּרִים לְפָנוֹת עֶרֶב (כָּל נִדְרֵי) אַזוֹי אַפִּילוֹ הַדָּגִים שֶׁבַּמַּיִם זוֹחֲלִים
וְרוֹעֲדִים מֵאַיִמַת יוֹם הַדִּין).

וּפַעַם אַחַת יָשַׁב ר' אַבְרָהָם ב"ר נַחֲמָן מְטוֹלְטְשִׁין עִם אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ בְּעֶרֶב יוֹם כְּפוֹר וְאָכְלוּ אֶת הַסְּעוּדָה הַמְּפֹסְקָת,
כְּשֶׁגָּמְרוּ אֶת הַסְּעוּדָה סִפְּר לְפָנֵיהֶם אֶת הַנֵּל בְּפֿחד
גְּדוֹל וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם, וְנָפַל עֲלֵיהֶם אִז אַיִמָה גְּדוֹלָה, וּבִרְכוּ
בְּרַפֵּת הַמְּזוֹן בְּכּוֹנָה גְּדוֹלָה וּבִירְאֵת שָׁמַיִם.

כתבי ר' משה גלידמאן טשענסחוב'ער ז"ל